

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX.

V Celovcu, 5. junija 1901.

Štev. 23.

Župnik Jožef Tavšič †.

Koroške Slovence je zopet zadela huda izguba! Žalujemo ob novi gomili odličnega slovenskega moža, vzglednega duhovnika, iskrenega narodnjaka, župnika, zlatomašnika preč. g. Jožefa Tavšič-a, ki je preminul v petek dné 31. maja t. l. v prijaznih Vogrčah ob Pliberku. Dosegel je lepo število let, a umrl nam je še mnogo prezgodaj mož, ki je bil v svojem navdušenju za versko-narodno reč vspodbujajoč vzor nam mlajšim, ki je iskreno ljubil svoj narod, svoje ubogo ljudstvo, ter to svojo ljubezen vedno kazal tudi v dejanju.

Porodil se je pokojni gospod dné 15. dec. 1824 v Št. Jakobu pod Celovcem, v mašnika je bil posvečen dné 22. jul. 1849. Dolga leta je bil župnik v Hodišah. L. 1898. je stopil v stalni pokoj ter se naselil v Vogrčah. A mirovati tudi v pokoji ni hotel. Prostovoljno opravljal je vso duhovniško službo v ti fari, osiroteli po smrti rajnega, nepozabnega župnika Jos. Škerbince-a.

Pokojnik je bil jako blag značaj, visoko spoštovan od svojih duhovnih sobratov. Iskreno je ljubil svoj ubogi slovenski rod. Rad in požrtvovalno je podpiral narodna podjetja, zelo mu je bilo mar za napredek slovenski stvari. Kedar je bilo treba kaj žrtvovati za narodne namene, bil je vedno med prvimi darovalci. Ganljivo je bilo videti, kako se je častitljivi starček brigal za usodo koroških Slovencev, kako je čutil in obžaloval neugodni naš narodni položaj!

Rad se je udeleževal slovenskih shodov in jih obiskoval tudi v oddaljenih krajih. Posebno se je zanimal za narodno gospodarski napredek ljudstva, kmetom je izkušeni mož rad svetoval in jih bodril za umno gospodarstvo. — „Mir“-u je bil ves čas prijatelj in podpornik ter je marsikaj storil za razširjanje našega lista.

Častnih naslovov, odlikovanj pokojni župnik Tavšič v tem življenju ni dosegel. A pridobil si je, kar je vredno mnogo več: ljubezen naroda, iz katerega je izrastel, med katerim je živel, za katerega je tako požrtvovalno deloval. Plačnik za vse mu je Bog!

Koroški Slovenci pa hočemo pokojnega župnika Tavšiča ohraniti v hvaležnem spominu, posnemajoč velike njegove vrline! Sveti naj mu večna luč!

„Prosta“ šola.

Ni ga shoda prirejenega od novodobnih učiteljev, kjer bi ti gospodje ne besneli za „prosto šolo“, kakor jo imenujejo; ni ga lista, katerega izdajajo ti „vzgojitelji“, v katerem bi ne napadali svete cerkve, češ, da ona hoče „zatreti“ prosto šolo. Kaj pa hočejo prav za prav s to „sveto vojsko“ za „edino pravo“ prosto šolo? Goli napuh je to in sovražstvo zoper vero. Oni hočejo biti višja gospoda, neomejeni kralji v vzgoji mladega ljudstva. „Prosti“ hočejo biti, to se pravi, učitelj naj govori in uči čisto po svoje, po svoji „zastopnosti“, po svojem „svetem“ prepričanju. Nobena cerkev, nobena božja postava, noben Bog ga ne sme motiti! Otrok, ki je izročen njemu v šolskih letih, je njegov in nobena skrbna mati, noben skrbeči oče ne sme več motiti gospoda učitelja v njegovi „sveti“ nalogi. Dobro! Priznamo, če učitelj uči in vzgoja v duhu matere, v duhu očeta, v duhu cerkve, v duhu Boga.

A če učitelj hoče nedolžnemu otroškemu srcu s proketo roko izrjaviti nebeške svetinje, katere so vanj položile večletne materine solze, skušeni očetovi opomini, nebeška moč sv. cerkve, večni Bog, tedaj pa ugovarja mati, oporeka oče, preti cerkev, kaznuje Bog — takega prostega učitelja, tako „prosto“ šolo! Kdo bo konečno zmagal v tem boju, ni treba še posebej povedati. „Moje besede ostanejo“, rekel je Zveličar. „Prosta“ šola bo izginila. Gorje pa, ki si ga taki učitelji nabasajo na svoje glave, je vnebovpijoče! „Kdor pohujša jednega iz teh malih, bi mu boljše bilo, če se mu obesi mlinski kamen na vrat, ter se pogreze v globočino morja.“

In res! Le malo oglejmo si „krvave žrtve“ njihovega „prostega“ početja: Nedolžni otročiči so, katere je ljubo pritiskoval božji Sin na svojo sveto srce. Te otročiče pa mori sedanja prosta šola na svojih brezvernih „prostitih“ prsih! — Kdo bo dajal odgovornost?

V naši koroški deželi se nam cela stvar zdi še posebno žalostna. Ko so se zadnje binkošne

praznike zbrali na Dunaju krščanski učitelji h kristnem posvetovanju — prišlo jih je okoli 2000, — da bi ugovarjali brezbožnemu rovanju „mladih“, t. j. čisto prostomislečih, veri sovražnih učiteljev, ter ob enem se zahvalili našemu presvitemu prestolonasledniku za to, da se je postavil na čelo vojske, ki se bori za pravo krščansko šolo, — tja ni prišlo nobenega učitelja iz Koroškega! Žalostno! Noben se ni upal, kakor si ne upajo brati ali naročiti si krščanskega lista!

Poglejmo stvar nekoliko natančneje. Šola je vendar-le nadaljevanje domače hiše, domače vzgoje. Duh, ki veje v domači hiši, mora veti tudi v šoli. Duh, ki se je položil doma v otroško srce, se mora v šoli utrjevati; otrok je vendar-le last starišev, ne pa učiteljev. In glejte, prostomisleči, novodobni učitelji se sramujejo tega duha, sram jih je take vzgoje! Zakaj se tako bojijo, izreči v šoli ime Jezus, ime Marija, imena svetnikov, imena sv. zakramentov? Zakaj ne kažejo javno pravega krščanskega duha, zakaj ne pridejo v cerkev, zakaj ne k sv. zakramentom? In če bi še iz lastnih nagibov ne prišli, zakaj ne grejo zaradi lepega vzgleda, katerega so kot vzgojitelji dolžni dati svojim šolarjem? Pa saj vemo! Marsikateri bi rad spolnoval svoje verske dolžnosti — pa tiste učiteljske konference, tisti „strokovnjaški“ shodi! Tam si sami zatirajo verske čute, proglašajo „prosto“ mišljenje (nevero) kot ponos! In kdo ima tam prvo besedo? Kdo „hajla“ najbolj? Navadno mladiči, novinci, kojim pod nosom še ni brk, kojih rame še niso nosile skušnje bremena! In marsikatera plešasta glava, marsikatera častita siva brada se uda oholemu vpitju: „Duhovnika (besede „vera“ se izogibajo zaradi „sitnih“ paragrafov!) iz šole! Prosto šolo!“

Na zadnje še vprašam: Ali so pa ti učitelji, ki hočejo biti taki „sveti, neodvisni, prosti“ vzgojitelji, res čisto prosti, prosti vsake višje postave? Ali tudi morejo biti enkrat čisto prosti? No, če si res iz svojega visoko-lastnega žepa zidajo šole, plačajo si in kupijo si otroke — no potem — naj so „prosti“; če jim le Bog ne zmede šten! A dokler jih plačujejo krščanski stariši s svojim denarjem, dokler mi sami s svojim denarjem zidamo šole, dotlej ne morejo in ne smejo biti čisto svoji „prosti“ gospodje. In še to: 17. člen, 5. odstavek temeljnih zakonov od dné 21. decembra

PODLISTEK.

Našemu Korlu.

Iz Št. Jakoba v Rožu.

Heil, — desetkrat heil, nemčurska glava, Korl naš v veselju plava; Slovenska šola padla bo, Nastala nemška bo za njo.

Po noči Korl naš ni spal, Da več bi še podpišov zbral, A tukaj skupil je eno, Ki žive dni jo pomnil bo.

Djali so ga v cajtenge, Korl vpilje: jojmene! Al' jaz jim uro bom navil, Vratove bodem vsem zavil.

Pa tako hitro to ne gre, To tud' naš Korl dobro vé, Zatorej zbere si može, Slovenske vse odpadnike.

Može so ti okrog hodili, Na Korlov lim ljudi lovili, Vlovili so jih poldrug sto, A to še vse premalo b'lo.

Zdaj Korl se strašno razjezi, V cajtenge se zaleti, Pa smola; kaj se ne zgodi? Nič jim golaž ni več dišal, Devetnajst kozlov Korl vstrelil! Vzdihih za vzdihom se je slišal.

Zdaj ljubi Korl se ločiva, Besede te si zapomniva: Slovenec vsak se Ti smeji, Prav pošteno — hihhihi.

In zopet zdaj se oglasi, Dopisnik ta Št. Jakobski, In s Korlom tak' norčuje se, Da revež jeze peni se.

Še enkrat Korl se zaleti; Pristaši šli na vse strani, Bi zadnji vinar radi dali, Da fare pol bi vkup zbobnali.

Tri korce golaža je b'lo, En hektoliter piva c'lo, Premalo pa je lačnih b'lo, Zato jim ni po sreči šlo.

Kaj bodo reveži začeli, Ko bodo tisti golaž grelji? Ga bodo pač le tisti snedli, K so na nemčurski lim se vsedli.

Naš Korl z nemčurji se jezi, Da vsaka reč jim spódljet, Če tudi so vse vkup prignali, Pod klop Slovenci so jih djali.

Glasovanje so končali, Nemci so potrli stali, Nič jim golaž ni več dišal, Vzdihih za vzdihom se je slišal.

Št. Jakobski šolar.

Dostavek uredništva. Sprejeli smo predstoječo pesem, katero objavljamo nespremenjeno, s sledečim pismom:

„Drznem se Vam poslati pesmico in Vas prosim, ne smejte se preveč moji nesposobnosti za take reči, ker jaz kot 17leten fant nisem obiskoval druge, kakor slovensko ljudsko šolo v Št. Jakobu.“

Prosim nadalje slavno uredništvo, naj Ono blagovoli popraviti in natisniti imenovano pesnico. Z vsem spoštovanjem (Ime.)

Kakor omenjene pesmi, pa tudi pisma nismo spreminjali. To je pač zopet dokaz, kako izborna je slovenska Št. Jakobska šola. In zoper tako šolo se drznejo rogoviliti nemčurji! Res, vidi se, da ne delajo po svoji pameti, marveč jih vodi samo slepa strast!

Čez petnajst let.

V maju l. 1890. vršila se je na Nemškem v neki mali, oddaljeni vasi dražba, na kateri se je razprodajalo različno orodje in kosi pohištva. Ker se je bilo udeležilo prodaje veliko število kmetov, je postala mala izba pretesna in dražbo vodeči komisar je odredil, da se bo licitacija nadaljevala na prostem. Dal si je prinesiti pod bližnjo hruško mizo in stole, pa je tam vodil dražbo.

Kar naenkrat so njegovo pozornost vzbudili kmetje z nenavadnim obnašanjem. Stikali so glave skupaj, ter si pomenljivo kimali. Radoveden po vzroku povpraša v bližini stoječega kmeta, kaj se je vendar tako važnega pripetilo. Ta pa je povedal to-le:

„Ravno danes pred 15 leti se je vršila na istem prostoru in na isti način dražba. Toda pred petnajstimi leti so bili za to drugi vzroki. Tedaj je gospodar, kateremu danes prodajate, prodajal svoji materi njene najpotrebnejše stvari. Štvar je bila ta-le: Oče sedanjega gospodarja je zapustil svoje premoženje le-temu na smrtni postelji. Ker pa ta do tedaj še ni bil polnoleten, je izročil posestvo v oskrbo svoji ženi, t. j. materi sedanjega gospodarja, do le-tega polnoletnosti. Ko je sedanji gospodar prevzel posestvo od matere, ni bilo vse na isti stopinji, kakor je je ta prevzela od svojega moža. Temu pa so bile vzrok slabe letine, nesreče pri letini in druge nezgode. Toda trdosrčni sin je neizprosno zahteval vse premoženje v istem stanju, kakor je bil oče prepustil. Mati seveda ni bila v stanu ustreči in neizprosni sin jo je gnal tako daleč, da so ji bile prodane vse najpotrebnejše stvari, celo postelja, katero pa je kupil nek usmiljen sosed in jo ji je zopet podaril. — A prav čez petnajst let sledi kazen za greh. Prav taka dražba je bila tu pred petnajstimi leti prav na tem prostoru, ta dan. Kakor pa vidite so dohodki takratne dražbe slabo tekli.“

Smešničar.

* V posnemo. V Ljubljani pride na plesu mlad gospodek h gospici ter jo naprosi z nežnim glasom: „Dürfte ich um einen Tanz bitten?“ — Ona mu reče: „Kaj vi, gospod, ne znate slovenski?“ — „Znam, pa nečem govoriti!“ odreže se mladenič. „Tudi jaz znam plesati, pa nočem! odgovori vrla domorodkinja ter se obrne od njega.“

„Am. Sl.“

1867 zapoveduje: „Država ima pravico, pregledovati in nadzorovati ves uk in vso vzgojo v šoli.“ — Torej če nočeš poslušati blagega glasu vesti, dobrega glasu starišev, svetega nauka cerkve, večne zapovedi božje, tresi se pred kruto šibo — države! „Prosta“ šola je le suženj paragrafa! —r.

Državni zbor.

Železnice in vodne ceste.

Minuli teden se je državni zbor v dnevnih in večernih sejah baval s postavo o vodnih cestah ter razpravo tudi dognal. V soboto dné 1. junija je bilo na dnevnem redu tretje branje o železnicah in vodnih cestah. Postava o železnicah se je sprejela soglasno, ona o vodnih cestah s 198 glasovi proti 46.

S tem sklepom je rešena za Avstrijo in nje gospodarski napredek prevažna predloga. Kar prej ni bilo mogoče, doseglo se je zdaj! Gotovo je, da je ministerski predsednik Koerber dosegel velik uspeh, ko se mu je posrečilo, da je državni zbor pričel delovati ter je v primeroma kratkem času rešil tako važne predloge. O novih železnicah pisali bodemo še obširneje. Mnogo ljudem se s zidanjem železnice dá dela in zaslužka. Ali bo pridobil tudi kmetijski stan, bo li imela dobiček tudi slovenska narodnost, — na taka vprašanja je pač odgovor — različen!

Proračunski provizorij.

Dné 1. jun. se je pričela razprava o začasnem državnem proračunu. Govorniki raznih strank so naštevati razne želje itd. Da Slovenci nimamo vzroka ob tej priliki izrekati zaupanja, to nas uči žalostna skušnjava dan na dan.

Postava o davku na žganje pride še enkrat pred poslansko zbornico, ker je gosposka zbornica sprejela postavo nespremenjeno tako, kakor jo je predlagala vlada, ter je odklonila nek predlog posl. Thurnherra, ki je bil kmetom na korist. Postava bo pa konečno rešena še pred sklepom zasedanja.

Državni zbor bo deloval do dné 12. junija.

Dopisi.

Slovenci! Zakurite na večer 4. julija v čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov.

Pokrče. (Poštna zveza.) Kar smo dolgo želeli, smo vendar enkrat dosegli: redno poštno zvezo z Grabštanjem. Z dnem 1. junijem se je tu namreč napravila poštna nabiralnica ter hodi vsak dan enkrat poseben sel na pošto v Grabštajn.

Pliberk. (Sv. birma.) Ko se je po naši župniji razglasilo, da nas hočejo obiskati letos Nj. eks. prevzvišeni knez in škof, zavlada je v naših srcih veliko veselje, katero je doseglo svoj vrhunec dné 17. in 18. vel. travna. Šolska mladina iz cele župnije in mnogo župljanov, na čelo jim č. g. duh. svetovalec in dekan z mnogimi č. gg. duhovniki, smo pričakovali visok obisk na velikem trgu. Po pozdravu č. g. dekana v imenu vseh župljanov pozdravila je prevzvišenega v imenu šolske mladosti učenka Roza Plesivčnik v prelepih besedah, na kar jim je podala prekrasen šopek Adolfini Fischer. Nato se je pomikal spreved proti župnijski cerkvi, kjer so pozdravili nadpastirja občinski zastopi pliberški, libuški in blaški, kakor tudi tukajšnje uradništvo. Po običajnih cerkvenih molitvah vršilo se je izpraševanje šolske mladine v občno zadovoljnost nadpastirjevo. Birmancev je bilo naslednji dan 386, a bilo bi jih še več, da bi ne bilo toliko bolnih otrok iz Libuče, vsled katere bolezni je bila zaprta tudi šola v Libuči. Srčna zahvala prevzvišenemu za prekrasne besede, katere smo slišali raz prižnico, kakor tudi za prelepo pridigo č. g. Šim. Mikel-na, kaplana iz Šmihela. Naj bi te besede ne izginile iz naših src.

Kotlje. (Ogenj.) Dné 30. majnika ob 10. uri zvečer je v naši fari zopet gorelo. Pogorelo je poslopje pri p. d. Zvodniku v Podgorjah. Kako je ogenj nastal, se ne vé! To je že drugi udarec, ki je pridno Zvodnikovo družino v enem letu zadel. V enem letu ji je umrl gospodar in ji je pogorel dom. Usmiljenja vredna!

Dholica. (Smrtna kosa.) Po dolgi mučni bolezni, spreviden s svetimi zakramenti za umirajočega, je dné 25. maja ob 1/2.11. uri predpoludnem preminul preč. g. Anton Pušl, bivši župnik na Dholici. Rajni se je rodil dné 13. julija 1824 v Št. Juriju blizu Velikoveca in je bil celih 22 let župnik na Dholici. Od konca leta 1894. je živel v Tibičah, podružnice dholške župnije v pokoju. K pogrebu je prišlo sedem duhovnikov, na čelu jim preč. g. dekan Henrik Angerer. Pogreb se je vršil ob obilni udeležbi ljudstva dné 27. maja ob 4. uri popoldne. Svetila rajnemu zaslužnemu gosposdu večna luč!

Prevalje. (Delavsko zborovanje.) V nedeljo dné 25. majnika je priredilo tukajšnje kat. delavsko društvo svoj redni mesečni shod. Udeležilo se ga je 95 oseb v prostorni dvorani Šteklave gostilne. Predsednik g. Fr. Rupnik je po pozdravu pozval vse udeležence, da naj hranijo odišlega tajnika, g. M. Trepala v hvaležnem spominu, ker je kot izvrsten govornik veliko koristil društvu. Na njegovo mesto se je potem izvolil kaplan, gosp. Maierhofer. Ta je v svojem govoru opominjal navzoče, da naj vestno in ponosno izpolnujejo pravila društva, da naj se pridno udeležujejo zborovanj, pridno čitajo dobre liste, ter se pridno poslužujejo lepe in bogate knjižnice. Drugi govornik, gosp. kaplan Ivan Smolej, je v jako krepkih besedah razvijal pomen krščanskih društev naslanjujoč se na zadnje dogodke v Bitanjah in Beljaku. Priporočal je tudi predstave ljudskih iger. Za naročbo našega „Mira“ je g. J. Maierhofer zopet nabral 6 K. — Krščanski delavci bodite složni, bodite ponosni na svoje prepričanje, ter se ne dajte zamaševati svojih ušes od brezznačajnih nevernih socijaldemokratov.

Beljak. (Ljuba mladina.) V Beljaku so petošolci na gimnaziji napravili izlet. Že med potom so nekega duhovna, ki jim gotovo nikdar ni kaj žalega storil, napadli z „heil“-klici, kar hočejo zdaj seveda utajiti. V gostilni zapeli so potem izdajsko pesem: „Die Wacht am Rhein“. Pri tem so vsi vstali in — čujte, tudi — profesor S. In ne samo to, profesor in dijaki pozvali so tudi dva Slovence, ki sta obsedela, da naj vstaneta!! Vsak komentar je odveč!

Sv. Višarje. (Romanje.) Tisti teden po vnebohodu Gospodovem se začne na sv. Višarjah še le pravo delo. Ta čas začnejo namreč prihajati različne procesije. Prvi so prišli Slovenci iz celjske okolice in savinske doline. Bilo jih je kakih 700. Že v pondeljek zvečer jih je prišlo nekaj gruč, drugi so pa prišli v torek zjutraj. Imeli so slovesen sprejem z nagovorom. Zvečer je pridigoval č. g. Anton Šturm, župnik iz Borelj. Po pridigi prižgali so romarji vsak na svoji romarski palici po jedno ali več svečic ter se pomikali med petjem Marijinih pesmi okoli čudodelnega altarja. Cerkev polna, zato svečica pri svečici; s kôra bilo je videti, kakor da se lahko premika in giblje ognjeno valovje. In to krasno petje! Kdo bi ga dostojno popisal? Ginljiva vsebina Marijinih pesmi, v globočine srca segajoča melodija; in vse to prihaja iz več kot 600 slovenskih grl pobožnih romarjev! Kaj takega zastoj iščeš v svetovnih gledališčih in bliščedih koncertnih dvoranah, kaj takega je res le mogoče v svetišču Marijinem, kjer se ubogi zemeljski otroci zbirajo okoli svoje nebeske Matere, hvaleč in proseč jo ob jednom. Mislim, da mora tak prizor omečiti še tako trdovratno grešnikovo srce. Pred nekaj leti je vse to videl in slišal nek protestant in odkritosrčno je priznal: „To pa res ne more biti svetohlinba, marveč to je globoka pobožnost!“ Omeniti je tudi red, da se kljub celemu morju lučic ne pripeti nobena nesreča. — V sredo dné 22. maja je prišla procesija iz podjunske doline in iz Slovenjega Gradca. Bilo jih je nad 400. Zvečer je imel pridigo č. g. Mat. Grm, župnik iz Rabeljna. Ker je bilo še veliko drugih romarjev, je bila cerkev natlačena. — V četrtek pa so prišli predpoludne Kranjci iz ljubljanske okolice in od Cirknice. Bilo jih je kakih 400. Bili so slovesno sprejeti od preč. g. M. Grma. Ob pol 4. uri popoldne pa je bila istotako slovesno sprejeta procesija, ki je prišla iz Slov. Gradca in Skalis, broječa nad 500 romarjev. Ker so se te procesije udeležili tudi kranjski in drugi romarji, je bila to res tako velika procesija, kakoršne svete Višarje že davno niso videle. S posebnim povdankom se mora omeniti, da je bilo mož skoro polovica. Res sijajna verska manifestacija! Zvečer je pridigoval o. L. Kovač. Cerkev je bila nabita. Kar sem rekel gledé na petje o Štajercih, velja v polni meri tudi o Kranjcih, saj kdo pa ne vé, da so Kranjci izborni pevci. Le nekaj bi bilo še želeli: da bi te dni prišlo več nemških romarjev, ki bi slišali, kako zna peti narod „druge vrste“. Kdor je slišal peti ljudstvo drugih narodnosti in čul peti recimo omenjene romarje, mora priznati, ako ne sodi pristranko, da zavzemajo gledé na narodno petje Slovenci prvo mesto, in petje, mislim, svedoči tudi o izobraženosti naroda. Delali so letos le štirje duhovniki, a delali s podvojenimi močmi, ker bilo je obhajanih nad 2000 romarjev. Druga leta je bilo ta čas najmanj pet duhovnikov. Neumorno je pomagali trem višarskim duhovnom g. M. Grm, župnik v Rabelju, ki že več let požrtvovalno pomaga na sv. Višarjah o velikih shodih. Hvala mu pri srčna! Vreme je bilo ves ta čas nepričakovano lepo, tako da so se mogli romarji veseliti nepopisljivo lepega in veličastnega razgleda. Po „Slov.“

Ledenica. (Izlet.) Binkoštni torek napravili so gojenci „Marijanišča“ (višji gimnazijci), izlet v Ledenco. Odpeljali so se zjutraj iz Celovca in dospeli ob 1/2.9. uri v Rožek, kjer so ogledali ro-

žeški zverinjak in se okrepčali z dobrim pivom pri „Košatu“. Od tod so se podali na „Hum“, kjer so imeli krasen razgled na beljaško okolico, rožno dolino, zilsko dolino itd. Ob 1. uri prišli so do Ledenic. Tu so ostali v gostilni g. J. Arnejca, ki je zaradi lepega salona, kegljišča itd. jako priprava za take izlete. Tukaj so imeli južino in polagoma se je začelo prav živahno veselje. Ob 4.—1/2.5. ure so se podali na kolodvor v Podravljanje. Izlet je bil eden najlepših, južina pri Arnejcu in tudi pijača izvrstna, za kar gre g. gostilničarju Arnejcu pristrčna hvala.

Novičar.

Na Koroškem.

Nove železnice. V soboto dné 1. junija je državni zbor konečno rešil v tretjem branju postavo o novih železnicah. Najvažnejši črti novih železnic sta oni preko Tur in Karavansko-bohinjska. Tako se ima vendar enkrat dozidati potrebna druga zveza z glavnim našim pomorskim mestom, s Trstom. — Veselje je zavladało vsepovsodi, ko se je v soboto popoldne razglasilo, da je državni zbor sprejel postavo tudi v tretjem branju. Gospodska zbornica bo postavo gotovo tudi potrdila in potem stopi z najvišjim potrjenjem v veljavo. — Nove železnice so velevažne zlasti za mesti Celovec in Beljak. To veselje se je pokazalo s tem, da so v Celovcu in Beljaku minulo nedeljo razobesili zastave. Celovec se je odlikoval tudi ob tej priliki s tem, da so na starem kakor na novem trgu razobesili veliki frankfurtarici. Tudi iz Beljaka se nam poroča, da je tudi tam vihralo mnogo frankfurtarskih zastav. Kaj hočejo s to drzno demonstracijo ob tej priliki? Ali naj so frankfurtarice znamenje, da bodo nove železnice plačali samo oni Nemci, ki škilijo v blaženi „rajh“? Ali je to dokaz, da bodo nove železnice, zlasti turska, največ koristile Nemcem tudi zunaj v „rajhu“; ali pa upajo, da se bode z novimi železnicami dogradil tudi oni od Nemcev željno pričakovani — nemški most do Adrije?! Gotovo je, da je taka demonstracija ob taki priliki prav neslana, a kaže zopet pravo mišljenje naših Nemcev!

Kmetijske stvari. Poljedelsko ministerstvo je dalo kmetijski družbi 800 kron podpore, da se priredé živinozdravniška predavanja o svinjski kugi. — Državne premije za konjerejo bodo letos razdeljevali: dné 10. sept. ob 8. uri v Sinčivasi, dné 11. sept. ob 9. uri v Celovcu, dné 14. sept. ob 8. uri v Beljaku, dné 18. sept. ob 8. uri v Šmohoru. — Celovško mlekarstvo so že pričeli zidati ob šent-vidski cesti.

Iz uradnega lista. Do 15. junija je razpisano učiteljsko mesto na utrakvistični šoli v Maloščah. — Lov občine Globasnica se bo oddajal dné 19. junija ob 10. uri potom dražbe pri okrajnem glavarstvu v Velikovecu. — Do 15. julija je razpisano mesto cestarja za celovški okraj. Mesečna plača 45 kron. — Oddaja se tobakna prodajalnica v Črni potom javne konkurence. Prošnje je vložiti do 27. junija pri finančnem ravnateljstvu v Celovcu.

Napad. Delavec Sekol je dné 28. maja opoldne v kolodvorskih ulicah v Celovcu napadel knjigoveza Šorna. Stopil je namreč v Šornovo prodajalnico, zagrabil tam stoječega gospoda in ga treščil z vso silo parkrat na tla. Mimoidoči ljudje so prišli Šornu na pomoč in spravili Sekola h policiji. Pokazalo se je, da se mu meša, in ga zato odvedli v norišnico.

Duhovske zadeve. Binkoštna praznika je bilo v tukajšnji stolnici 1171 birmancev, in sicer 540 fantov ter 631 deklet. Meseca maja je bilo vkup (to je z vizitacijami) 3281 birmancev, 1679 fantov in 1602 deklet. — Binkoštni pondeljek je nj. ekselencja knezoškof dr. Kahn podelil 13 bogoslovcem prvega leta tonzuro in nižje redove. Poleg teh so sprejeli tonzuro in nižje redove štirje konvikti iz Inomosta, namreč gg.: Lambert Ehrlich iz Žabnic, Jož. O'Coner in V. Cremer iz Amerike in P. Osmut iz Valdeka. — Č. g. Fr. Mažir, provizor na Kampu, je imenovan za vojaškega kaplana drugega razreda v nadomestni rezervi pri pešpolku št. 47.

Osebnosti. Prestavljen je učitelj E. Kenzian v Steinbichlu za šolskega voditelja v Št. Lipš pod Mostičem.

Drobiž. Pri Beljaku se je dné 28. maja utopila 47-letna vdova A. Buhaher. Urok samomora je neznan. — V Št. Juriju nad Celovcem se je dné 25. maja v izbi zadušil 67-letni užitkar Anton Kruppl. Imel je navado, da je zvečer še kadil v postelji. Postelj se je vnela in stari mož se je v dimu zadušil. Našli so ga že mrtvega pri izbinah durih, katerih ni mogel več odpreti. — Kaj dela žganje, se je zopet pokazalo v Rižah ob Zili. Dné 28. maja zjutraj so našli 33-letnega Jos. Hohenwarterja mrtvega pred njegovo bajto.

Zvečer se ga je preveč nasrkal in zato mu je otrpelo srce. — Izseljevanje iz zilske doline se še vedno nadaljuje. Zadnja leta se je baje izselilo vkup 1500 oseb.

Po slovenskih deželah.

Pavlina Pajkova †. V Ljubljani je dné 1. t. m. umrla znana slovenska pisateljica, vdova gimnazijskega profesorja, gospa Pavlina Pajkova. Pokojnica je bila rojena dné 9. aprila 1854 v Paviji na Laškem. Kot slovenska pisateljica si je pridobila mnogo ugleda. Več svojih povestij je objavila tudi v knjigah družbe sv. Mohorja. Še marca meseca t. l. je odboru poslala povest „Življenja križi“. Sodelovala je tudi pri „Dom in Svetu“. Časten ji spomin!

„Slovenska zadruga“ v Krškem bode odsej prinašala razen spisov národno-gospodarske vsebine tudi razprave o domači in národni vzgoji, ker slovensko učiteljstvo ne more še ustanoviti samostalnega lista v tej stroki, kakor se je poudarjalo tudi na shodu jugoslovanske učiteljske „Zaveze“ na Bledu.

Slovenske knjige koroškim učiteljem brezplačno! Pedagoško učiteljsko društvo v Krškem priporoča sledeče knjige po znižani ceni: 1. III., IV., V., VI. Pedagoški letnik prej 2 kroni, sedaj 1 krono. 2. Slavnostni pedagoški letnik prej 2 kroni 80 vin., sedaj 1 krono 20 vin. 3. Logika prej 1 krono 20 vin., sedaj 80 vin. 4. Občno ukoslovje prej 1 krono 20 vin., sedaj 80 vin. 5. Izkustveno dušeslovje prej 1 krono 20 vin., sedaj 80 vin. 6. Jezikovni pouk prej 1 krono 20 vin., sedaj 80 vin. 7. Nazorni pouk prej 2 kroni 60 vin., sedaj 1 krono 80 vin. 8. Navod k početnemu risanju prej 80 vin., sedaj 60 vin. 9. Pouk o črtežih prej 80 vin., sedaj 60 vin. 10. Stavbeni črteži prej 2 kroni, sedaj 1 krono 20 vin. Zadnje tri knjige se priporočajo osobito rokodelcem, zidarjem tesarjem in drugim. — Te cene veljajo za naročnike, ki naročijo knjige naravnost pri odboru v Krškem. Pri cenah je vračunjena tudi poštšina. Koroškim slovenskim učiteljem in šolam pošilja pa to društvo vse te knjige samo za polovico navedene cene, **pedagoške letnike pa celó brezplačno!**

Nesreča na železnici. Ob binkoštnih praznikih se je zgodila nesreča na železnični progi med Logatecem in Borovnico na Kranjskem. Od tovrnega vlaka se je odtrgalo zadnjih 15 voz, ki pa so skoro na kraju, kjer je proga nagnjena navzdol, dohiteli prvi del vlaka ter butnili vanj s toliko silo, da so se vsi popolnoma razbili. Blago, ki je bilo v teh vozeh, je uničeno. Vse škode je baje 80.000 K. Dva soda s 30.000 litrov petroleja sta se tudi razbila in petrolej se je razlil. Uslužbencem se ni nič zgodilo.

Gospodarsko delo. Binkoštni terek je bil občni zbor „Gospodarske zveze“ v Ljubljani, ki je kazal o lepem napredku tega društva. Najvažnejši so bili predlogi gosp. dr. Kreka, naj bi se zadruge z ozirom na lesno trgovino združile in bi skupaj ustanovile izvozno zadrugo, ki bi posredovala pri prodaji lesa. Tako bi glavni dobiček, katerega sedaj spravijo največ tuji laški trgovci, ostal našemu kmetu. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki bo proučeval ustanovitev lesne zadruge.

Volitve. Pri volitvah za okrajni zastop sv. Lenart v Slov. Goricah so Slovenci zmagali v veleposestvi. — Občinske volitve na Teharjih so izpale neugodno za Slovence. Končni uspeh je ta, da bo v občinskem odboru osem slovenskih glasov, nasproti 10 nemškim. Propad so povzročili nekateri omahljivci.

Skupno potovanje na jug, namreč v Dalmacijo, Črnogoro, Hercegovino in Bosno, namerava prirediti „Slovensko planinsko društvo“. Potovanje bi trajalo 10 dni, od 29. avgusta do 7. septembra t. l. Stroški so proračunjeni na 240 kron. Oglašiti se je do 20. junija.

Drobne novice. Novo okrajno glavarstvo bodo ustanovili v Konjicah. — Dnó 28. maja je umrl č. g. Ant. Borščnik, župnik na Zgornji Polskavi, v najboljših letih. — Odbor pevskega društva „Kolo“ v Trstu naznanja, da bo slavnost razvitja društvene zastave dnó 21. julija t. l. — V Zagrebu je umrl vzorni hrvatski domoljub dr. Andrija Jagatič, predstojnik usmiljenih sester. — V Ljubljani je dnó 28. maja nanaglomoma umrl dvorni svetnik g. Josip Merk v starosti 64 let. Pokojnik je bil kot okrajni glavar ter vladni svetnik-referent v šolskih zadevah povsod jako priljubljen in Slovencem pravičen tudi v narodnostnih zadevah.

Iz slovanskega sveta.

Češki milijonarji. Dr. Joklik objavlja v „R.“ statistiko milijonarjev na Češkem. Po tem članku ima Praga 40 milijonarjev. Na celem Češkem jih je 152. Srečni ljudje!

Prebivalstvo na Srbskem. Po najnovejših statističnih podatkih ima Srbska 2.535.066 prebi-

valcev! Glavno mesto Belgrad ima 70.516 prebivalcev. V 5. letih se je prebivalstvo pomnožilo za 181.286 duš.

Statistika sibirské železnice. V prvih 8 mesecih l. 1900 je potovalo po sibirski železnici 679.000 oseb, za 150.000 več nego l. 1899. Za osebni prevoz je uprava sprejela čez 2 milijona rubljev, za prevoz blaga 7 milijonov. Promet raste zmirom bolj in bolj; spočetka je vozilo v vsakej smeri na dan 6 vlakov, pozneje 8 in letos že 10.

Izseljevanje ruskih kmetov v Sibirijo, ki je radi zime prenehalo, se zopet začel. Iz kijevske gubernije se je to spomlad že izselilo 700 duš; iz poltavske, chersonske in drugih gubernij okrog 7000 duš. Ruska vlada daje dovoljenje k izseljevanju le tistim kmetom, ki imajo dovolj denarja za potovanje ter zidajo stanovanja na zemljišču, katero jim vlada zastonj daje.

Poljaki na Pruskem. Urednika poljskega časnika „Praca“ so obsodili na 10 mesecev ječe radi članka „Mene tekel“, v katerem je našteval krivice, katere so dozdaj Prusi storili Poljakom. — V Stade so se poljski vojaki oglasili, da bi radi opravili spoved. Vsakega, ki se je oglašil, so prašali, ali se hoče spovedati nemški ali poljski. Vojakom, ki so zahtevali poljskega duhovnika, so naznanili, da zavolj tega celo leto ne dobijo dopusta in prostega izhoda. Nemška surovost! — V Berlinu je 70.000 Poljakov. Največ je tam poljskih trgovcev, rokodelcev in delavcev. Imajo sto društev.

Slovani in zdravilišča. Vseslovanski list „Slavjanski Věk“, ki izhaja na Dunaju, je objavil v 19. številki pod naslovom „Praktičeskaja vzajemnost Slavjan“ važen članek, o katerem bi imeli premišljevat vsi tisti Slovani, kateri obiskujejo razna nemška, francoska ali laška zdravilišča. Tudi mi Slovani imamo dovolj zdravilišč, ki celó nadkriljujejo tuja zdravilišča. Na Češkem jih je 20, na Moravskem in v Šleziji 10, na Slovenskem 6, na Hrvatskem 12 do 15, na Bolgarskem 3, na Poljskem 6 do 8 in na Ruskem 100. Toda teh zdravilišč Slovan ne obiskujejo. Več kakor 50.000 ruskih in 20.000 drugih Slovanov vsako leto polni tuja zdravilišča. Posledica tega je, da Slovani vsako leto v tujini zapravijo več kakor 200 milijonov kron in slovanski zdravniki in podjetniki gmotno propadajo.

Rusi in žensko vprašanje. Na Ruskem napreduje rešenje ženskega vprašanja hitreje kakor v vseh evropskih državah. Ženska ima na Ruskem pravico do vseh strok vede in umetnosti. Na Ruskem se ne jemlje učiteljicam, profesoricam, zdravnicam, uradnicam itd. pravica do družinskega življenja, ampak družinsko življenje se jim še priporoča. Železnični uradi so ženskimi pristopni ne le v pisarnah, ampak tudi pri železnica samih. Na kako visoki stopinji stoji na Ruskem ženska zdravniška omika, pokazalo se je v Petrogradu ob blagoslovljenju novega ženskega zdravniškega zavoda. Slavnosti so se udeležili tudi najvišji dostojanstveniki. Pri tej priložnosti je spregovoril ravnatelj novega zavoda te-le besede: „Razvoj ženske omike stoji na Ruskem na višji stopinji nego v zahodni Evropi. Pri nas je misel samostalne ženske omike že uresničena, dočim na zahodu še ne vedó, do katere stopinje bi imeli dovoliti ženskemu spolu se omikati.“ — Število poslušalk na ženskem zdravniškem zavodu tega leta znaša 894 in radi pomanjkanja prostorov niso jih sprejeli 485. —án.

Križem sveta.

Na Kitajskem je vsaj enkrat prišlo do miru, do sedaj vsaj na papirju. Kitajski cesar je evropskim oblastim zagotovil vojne odškodnine v znesku 450 milijonov taelov s 40dstotnimi obrestmi vred. Nemiri v Kini so trajali le nekaj dni manj kakor eno leto. Pa če tudi bodo čete različnih velevalsti kmalu zapustile kitajsko zemljo, še vendar ni ondi popolen mir. Ustaši bokserji še vedno vznemirjajo kitajsko ljudstvo ter hujskajo proti tujcem. Južno od Paotingfu so se pred kratkim spopadli bokserji in nemški vojaki. Ubityh je bilo nad sto Kitajcev.

Angležem v Južni Afriki zopet prede precej slaba, ker so se Buri zopet začeli krepko gibati. Na več krajih, katere so Angleži šteli že za svoje, se je zopet začela vojska.

Shod katoliškega učiteljstva na Dunaju se je o binkoštnih sijajno vršil. Izmed slovanskih učiteljskih društev sta bila zastopana „Slomšekova zveza“ in „Katol. društvo čeških učiteljev za Moravo“. Ko je nek govornik omenjal prevzete pokroviteljstva nad katoliškim društvom po nadvojvodu Franu Ferdinandu, je vse poslušalstvo prekinilo govornika z dolgotrajnim in viharim ploskanjem. Govornik je na to dejal: To vaše veliko navdušenje priča, da je nadvojvoda s prevzetjem pokroviteljstva pokazal, da ima velik državniški pogled, in mnogo poguma, da se v današnjih časih ni strašil prevzeti tega protektorata. Tega mu katoliki v Avstriji in izven Avstrije ne bodo nikdar pozabili.

Mlekarske zadruge na Ogerskem. Po poročilu kraljevega ogerskega ministerstva za l. 1900.

posnamemo, da je bilo na Ogerskem 241 mlekarskih zadrug in 4 centrale za skupno prodajo surovega masla. K zadrugam je pripadalo 26.952 udov z 45.934 kravami. Mleka se je doneslo 49.436.794 litrov in iz njega je izdelalo 1.195.634 kil surovega masla. Iztržilo se je za mlečne pridelke 4.285.360 K. In vendar so minula še-le 3 leta, odkar so se jele ustanavljati mlekarnice.

Ogerski prebivalci se izseljujejo zmirom bolj in bolj. Celó že iz rodovitnih krajev se ljudstvo izseljuje v Ameriko in gospodarjem primanjkuje delavcev. Tako je na primer pri letošnjem vojaškem naboru v vespriskem okraju imelo priti k naboru 1026 fantov, a izostalo jih je 204, ker so za morjem v Ameriki. In v drugih okrajih so še žalostnejše razmere. Vespriski okraj je večidel mažarski kraj; v njem je 177.000 Mažarov, 35.000 Nemcev in samo 1000 Slovakov. Revščina torej sili tudi že Mažare, da se izseljujejo iz domovine, ali vlada še zmirom povečuje stare davke in izmišljuje nove.

Ruščina na Nemškem. Nemška vlada zeló podpira in vsposobuja častnike, da bi se učili ruski, in ker imajo taki častniki veliko prednost pred drugimi, imajo učitelji ruskega jezika na Nemškem veliko dela. Častnik, ki napravi izpit iz ruskega jezika z dobrim vspehom, dobi 800 do 1000 mark podpore, in dopust na tri mesece, da bi mogel potovati na Rusko in tam znanje ruskega jezika izpopolniti. In pri nas?

Mala loterija se je vpeljala na Avstrijskem l. 1787. Od tiste dóbe je vplačalo občinstvo v loterijo 2500 milijonov kron. Država je od tega imela 960 mil. kron dobička.

Na Laškem prepovedujejo šolarjem moliti. Šolski nadzornik v Milanu more se pobahati s činom, ki mu ga bodo gotovo zavidali vsi lažiliberanci. V tem mestu je bila lepa navada, da so šolarji pred poukom molili „Oče naš“ in „Češčenamarijo“, kakor je zahtevala večina starišev. Sedaj pa je le-ta imenitni nadzornik prepovedal to molitev v šoli, češ, da se noben ne more siliti k izpolnjevanju verskih dolžnostih. Brrr!

Odličnjaki v stranki „Vsenemcev“. Stranka Vsenemcev, ki je v državnem zboru provzročila znane škandale zoper moralo sv. Alfonza, ima razne „odličnjake“. Eden izmed njih je dr. Ursinn. Le-ta gospod je bil prvi agitator Vsenemcev v Inomostu, ali nekega lepega dné je iz tega mesta izginil kakor kafa, pa ne sam, ampak z ženo nekega poštnega uradnika. Radi tega čina je bil sam „general“ Schönerer zeló žalosten. Druga imenitna oseba je urednica Marija Heinzlnova v Monakovem. Prej je bila poštarica v Krimu na Češkem. Tu je izneverila denar in je bila sodnijsko z iskovalnim listom zasledovana. Iz Češkega je bežala in je našla službo v uredništvu lista „Odin“ v Monakovem. Ta vsenemški list je bil dozdaj uredovan od gospodov Kordana, Lenza, Kutsche, ki so sedaj ali v ječi ali so morali bežati v Ameriko. Lepa stranka, kaj ne?

Nova nevarnost proti kmetijstvu v zahodni Evropi. Evropska stavbena tehnika hoče se lotiti novega ogromnega dela, sezidati namreč železnico, ki bi zvezala vsa glavna mesta Evrope z Indijo. Prvi korak je že storjen s stavbo anatolske železnice, katero zida nemški kapital in ki veže Carigrad, Smirno in Konijo. Iz Konije pojde železnica ob obrežju Tigrisa do Dijarbekira. Tu bo šla čez zeló rodovitne kraje Mezopotamije in Babilonije. Tako razširjena anatolska železnica bode napravila pristopne bogate premogove rudnike v srednji Aziji, petrolejeve vire v Mali Aziji in sploh celo zeló rodovitno Malo Azijo. Mala Azija čaka obdelovanja kakor Sibirija, ali ona je rodovitnejša in evropskemu kmetovalcu nevarnejša nego cela Sibirija. Po stavbi anatolske železnice bode postala Mala Azija za Evropo druga severna Amerika, a bode nevarnejša, ker Arabcem ob Tigrisu okoli Basare obrodi vsejana pšenica stoteren sad in dve tretjini pridelane pšenice dajejo živini, ker je nimajo kam spraviti in prodati. Samo vprašanje časa je, kedaj pošlje nemški kapital svoje naseljence in svoje železne pluge v le-te rodovitne kraje, ki so večji nego cela Avstrija z Nemčijo vkup. Danes velja v Angori meterski cent pšenice v našem denarju samo 1 gld. 80 kr. In ta pšenica bode veljala po sezidanju anatolske železnice v Trstu 3 gld. 50 kr. Črni in nevarni so oblaki, ki preté našim kmetovalcem!

Cigani na Ogerskem. Po najnovejših statističnih podatkih je na Ogerskem 274.000 Ciganov; 58.747 je bilo otrok dolžnih hoditi v šolo; 40.624 otrok pa ni obiskovalo nobene šole. Več kakor polovica je katoliške vere, drugi so protestantje ali pravoslavni. Po národnosti in jeziku je: 104.750 Mažarov; 81.948 je naznanilo cigansko govorico kot materinski jezik; drugi so Rumuni, Slovaki, Srbi in Nemci.

Kralj in straža. List „La Capitale“ pripoveduje nastopno dogodbico: Pred nekoliko dnevi je

kralj italijanski sam in brez spremstva šel na sprehod po vrtilih Kvirinala. Kralj je nosil črno civilno obleko. Ko se je približal vojaku, ki je stal na straži, je isti skazal čast po predpisu. Kralj se je ustavil in je vprašal moža: „Ali me poznate?“ „Da, Veličanstvo kralj“, je odgovoril infanterist ves zmešan. Kralj se je smejal in je hotel nadaljevati svojo pot, ali vojak mu je zastopil pot: „Veličanstvo, tu hoditi je strogo prepovedano“. Mož je govoril skromno, a odločno. In ko je kralj vsejedno hotel nadaljevati svojo pot, se mu vojak vendar ni hotel izogniti in je menil: „Brez povelja desetnika ne pustim nikogar dalje, tudi Vašega Veličanstva ne.“ Kralj se je smejal: „Prav imaš moj sin,“ in se je obrnil. Vojak je zopet izkazal počast. Naslednjega dne pa je dobil iz rok svojega stotnika lepo uro s kraljevim grbom in urezanim napisom: „v dolžnosti zvestemu vojaku“.

To in ono. Laška kraljica Helena je dne 1. t. m. povila princezinjo. — V Sanjsku, okraj Ufa na Ruskem, je požar nedavno upepelil 600 hiš. 3000 ljudij je brez strehe.

Poslano.

Odprto pismo slavnemu vodstvu c. kr. državnih železnic v Beljaku!

Dne 16. maja začelo se je zopet romanje na sv. Višarje. Na tisoče romarjev pride vsako leto po največ iz slovenskih dežel, iz Kranjske, Koroške in Štajerske. Vsi ti romarji se pripeljejo po državni železnici v Trbiž. Naravno bi pač bilo, da bi slavno vodstvo v Beljaku na postaji „Trbiž“ nastavilo uradnike, ki bi tudi slovensko znali. Ali ravno nasprotno je res. Že leta in leta se pritožujejo romarji, da uradniki v Trbižu na kolodvoru ne znajo slovensko. Dne 22. maja prišlo je v Trbiž po železnici okoli 200 Spodnještajercer. Nekateri so imeli listke do Trbiža, drugi do Žabnice. Ali, ker jih uradniki niso razumeli, pozvali so jih vse iz vozov. Nastala je cela zmešnjava na kolodvoru. Sploh se tukaj s Slovenci, da ne rabim hujšega izraza, jako neuljudno ravna. Slovence pride na ta kolodvor na tisoče in vendar — čujte! — ima vodstvo nastavljenega tolmača za — Francoze, za Slovence pa nima slovenskega uradnika. Ali je morda železnica, ki teče po slovenski zemlji, samo za Nemce in Francoze? Ali morda vodstvo v Beljaku ne vé za ministerijalno navodilo (Organisationsstatut für österreichische Staatsbahnen § 7.), da morajo uradniki s strankami uljudno ravnati in v domačem jeziku z ljudstvom govoriti? — Drugokrat so se nekateri nevedoma po pomoti, ker jih nikdo ni opozoril, peljali naprej do Žabnice; ker so pa imeli listke samo do Trbiža, so bili potem v Žabnicah kaznovani. Slavno vodstvo tukaj javno vprašamo, ali bo še dolgo trpelo take nenaravne in krivične razmere v Trbižu? Ali se morda tako vzdržuje in širi ugled državnih železnic?

Sprejem v Marijanišče.

Fantje, ki želé biti sprejeti v deško seminarišče „Marianum“, naj pošljejo svoje prošnje skrajno do 16. julija marijaniškemu vodstvu, ter se naj do tedaj predstavijo osebno. Prošnje naj bodo adresovane na knezoškofijski ordinariat v Celovcu. K prošnji je treba sledečih prilog:

1. Krstni list. 2. Zadnje šolsko spričevalo. 3. Zdravnikovo spričevalo, da je prosilec zdrav. 4. Spričevalo, da ima stavljen ošpice. 5. Izjava očeta ali varuhova, da bodo v fantu podpirali duhovski poklic, ter plačevali letnih 300 kron sustentacije. 6. Kdor želi, da se mu plača znižja, naj priloži izkaz o svojem premoženju, ter se naj izjavi, koliko more plačati.

Vsprejemna komisija bode potem določila, koliko ima vsakteri plačati.

Gojenci, ki se hočejo učiti godbe, imajo na mesec še povrh plačati 2 do 4 krone.

Fantje, ki hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, morajo popred napraviti sprejemno skušnjo na javni gimnaziji. V Celovcu se bodo fantje zapisovali za to-le skušnjo 15. in 16. julija, skušnja pa se bo 16. in 17. julija začela ob 9. uri jutraj. Za sprejem v Marijanišče stavijo se sledeči pogoji:

1. Po naročilu sv. Tridentinskega zbora mora biti prosilec zakonskega rodu. Nezakonski se ne sprejme noben.

2. Mora biti ali na Koroškem rojen, ali tu imeti domovinsko pravico. Zadostuje tudi, če prebivajo stariši v krški škofiji.

3. Za prvi gimnazijski razred mora biti prosilec star od 10 do 13 let.

4. Mora biti popolnoma zdrav. V prvi vrsti morajo biti zdrave prsi, pljuča, ušesa, oči in mora prosilec znati gladko govoriti.

5. Mora biti prosilec nepokvarjen, pobožen in zmožen za uk.

6. Mora biti volje, postati duhovnik in kot tak služiti v krški škofiji.

7. Kdor je sprejet, je dolžen podvreči se v vseh rečeh Marijaniškim pravilam in hišnemu redu.

8. Vsprejeti naj prinesejo s seboj v zavod: a) dve obleki, obsegajoči klobuk, kravato, telovnik, hlače, suknjo in vsaj dva para obuvala. Obleka mora biti temna; b) pet srajc in spodnjih hlač, šest parov nogavic, šest žepnih rut, dva para prtičev, vsaj tri serviete, namizno orodje: žlico, nož in vilice, in vsaj tri obrisalke in ene hlače za kopanje.

V Celovcu, dne 1. junija 1901.

Marijaniško vodstvo.

Gospodarske stvari.

Tudi kopriva je zelo koristna. Kopriva se pri nas smatra za brezkoristno zelišče ali celo za plevel, ki se povsod iztrebi, kjer se pokaže. To bi ne smelo biti, ker kopriva se more z velikim uspehom rabiti kot dobra krma za našo domačo živino in perutnino. Na Švedskem in Norveškem je kopriva že davno znana kot koristno zelišče za krmljenje domače živine. Svežih kopriv živina ne jé; zato svetujejo, da se jih pusti na solncu malo zveneti, a potem jih živina jako rada jé. Od krav, katerim se dajejo koprive, se dobi več mleka in mleko je zelo mastno. Mlade koprive, kedar se skuhamo, drobno razsekajo in pomešajo z otrobi ali moko, so izvrstna piča za kure, race ter gosi. Piščeta, katerim se dajejo koprive, hitreje rastejo; kure nesejo več jajc. Posebno po zimi se priporoča kuram dajati koprivno seme, da bi več nesle. Tudi konji, katerim se meša v krmo malo kopriv, so zdravejši, močnejši in imajo lepšo, svetlejšo dlako. Mlade skuhanne koprive rade jedó tudi svinje. Ako se sok, ki ga dobimo iz skuhanega koprivnega listja, osladi s sladkorjem ali s strdjo, imamo izvrstno zdravilo za prsi in kašelj.

Prodaja živine po živi teži. Bavarska vlada je odredila, da naj se živina kolikor moč prodaja po živi teži. Da bi to omogočila, je obljubila vsem manj premožnim občinam podporo, da si postavijo živinske ali mostne tehtnice. Dalje je ukazala, da imata biti v vsakem kraju, kjer imajo semnje za živino, vsaj po dve tehtnici za tehtanje živine. Vsaka žival, ki se prižene na semenj, se takoj stehta in lastnik dobi certifikat (potrdilo), ki se na žival pritrdi, tako da vsak kupec na prvi pogled vidi, koliko ima žival teže; račun je seveda potem enostaven. Za tehtanje se plača 10 beličev, tako da se tehtnica prav dobro izplača.

Pri kupovanju se potem za 1 q (100 kg) žive teže razne živine pogaja (gliha) n. pr. drugače za 1 q pitane, drugače za 1 q plemene ali vozne živine.

Bavarsko naredbo bi imeli vsepovsodi posnemati. Pač ni treba še-le dokazovati, kako negotovo in goljufno je dosedanje prodajanje „na oko“, ali po samem tipanju in sodbi mesarja ali trgovca. Ena stranka je pri tem vedno v škodi, in da to ni zlepa trgovec ali mesar, ampak kmet, to vemo le predobro. In če bi se slučajno enkrat ponesrečilo mesarju, da bi se zmotil, si drugikrat škodo z obrestmi nadomesti.

Žito pač zna kmet prodajati po meri ali vagi in niti v sanjah mu ne pride na misel tudi eno samo vrečo žita prodati na oko brez tehtanja in mere. In vendar je živina mnogo dražja nego vreča krompirja.

Zato bi bilo v našo korist, ako bi se naši odločilni kmetijski krogi postavili zato, da se tudi pri nas zakonito uvede navada, živino prodajati edino le po teži.

Da se občinska tehtnica dá porabiti tudi v druge namene, ni treba posebej omenjati.

„Nár. Gosp.“

Loterijske številke od 1. junija 1901.

Linc	56	49	62	88	74
Trst	11	73	3	67	35

Tržne cene.

V Celovcu, dne 30. maja 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica	10	40	13	—	— konj
rž	9	60	12	—	— pitanih volov
ječmen	—	—	—	—	34 vprežnih volov
oves	5	76	7	20	3 junce
tursica	7	90	9	87	75 krav
pšeno	14	40	18	—	— telic
fižol (rudeč)	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir	1	80	2	93	492 prascev
leča	—	—	—	—	
ajda	7	4	8	80	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 240 K do 276 K, krave po 125 K do 310 K.

Sladko seno je meterski cent po 5 K 60 v do 6 K 20 v, kislo seno po 4 K — v do 5 K 40 v, slama po 4 K — v do 5 K 20 v.

Promet je bil srednji. Nekaj tujih kupcev.

Velikovec, dne 29. maja. Prignali so: 1 bika, 350 volov, 141 krav, 17 telic, 6 telet. Cena za pitano živino 60 do 66 kron, za vprežno živino 54 do 58 kron za meterski cent žive vage. 260 ovc, 224 svinj, 15 koz. Promet je bil dober, kupčija dobra. Z ovcami in svinjami je bil zelo dober promet, cene visoke.

Beljak, dne 29. maja. Prignalo se je: 28 konj (100 do 600 kron), 38 vprežnih volov (62 do 66 kron, meterski cent), 289 vprežnih volov (54 do 56 kron meterski cent), 68 juncev, 142 krav, 57 telic, 2 bika. Kupci iz Solnograškega, Gorenje Avstrijskega in Tirolskega. Cene dobre, kupčija živahna.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vlozna številka; d. ob. = davčna občina.)

Velikovec. Dne 10. junija ob 11. uri na licu mesta v Ričjvasi prostovoljna dražba Papeževe kmetije vl. št. 11, d. ob. Mali Št. Vid. Cena 14.000 kron.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Sinčevsi ima svoj letni občni zbor dne 9. junija v prostorih hranilnične uradne sobe ob 3. uri popoldne s sledečim vspešnim: 1. Poročilo o letnem delovanju. 2. Potrdilo letnega računa. 3. Razdelitev čistega dobička. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti. Ako bi ob 3. uri ne bilo navzoče po pravilih določeno število udov, se bo vršil zbor ob 4. uri pri vsaki udeležbi.

Odbor.

Listnica uredništva.

Gg. Doberčan in St. Milenič: Poslano prejeli, hvala! Pride čim prej na vrsto. Le pridno nadaljujte!

Več dopisnikov je začelo zadnji čas precej dremati; kaj je temu vzrok, ne vemo; vročina zadnjih dni menda ne! Prosimo torej, naj se tudi v poletni vročini ne zabi na nas; prosimo za malo več — dobre volje, veselja do pisanja, itd. itd.

NAZNANILA.

G. Rumpel,

inženjer in stavbeni podjetnik,

Dunaj XIX., Coloredogasse 39,

Toplice — Gablonc — Maribor

prejema prva dela, napravljane načrtov in izdelovanje vodovodov, vsakovrstne dovode vode za občine, urade in zasebnike, vpeljevanje vode v hiše, vzdigovanje vode vsake vrste, vodnjake iz betona, zidanje plinarn in kanalizacije.

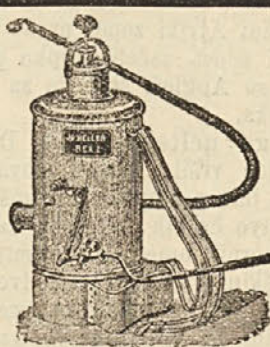
Najboljša priporočila!

27 letna praksa!

Hiša na prodaj,

h kateri spada 36 orlov zemljišča, t. j. njiv, travnikov in gozda, se zavoljo družbinskih razmer prodá. Več se izvé pri posestniku Valentinu Stroj-u p. d. Kodal v Logavesi, pošta Vrba na Koroškem.

Iščejo se prekopovalci.

Patentovane
ročne in nahrbtne škropilnice za
žvepljanje,

delujoče na eno in dve strani.

Patentovani stroji za pokončevanje peronosper
najnovejših sestavov.

Brizgalnice za ogljikov sulfid (injektorji)
zoper filoksero.

Priprave za streljanje zoper točo.

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vse druge priprave za sadje- in vinorejo
pošilja za najnižje tovarniške cene

IG. HELLER, DUNAJ II., Praterstrasse 49.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.